

Het CDA staat op omvallen

Door [Paul Verburgt](#) - 14 juli 2021

Geplaatst in [CDA](#)

Waarom het bestuur van het CDA na het verschijnen van het evaluatierapport over het verkiezingsechec is afgetreden, is me een raadsel. Opstappen had op de avond van de verkiezingen al gekund, voor mijn part gemoeien. Vier maanden geleden dus. Een verlies van vijf zetels lijkt me reden genoeg. Toen trad alleen de voorzitter af, Rutger Ploum.

En wie nog wat extra argumenten nodig had, hoefde maar te denken aan de omstreden lijsttrekkersverkiezing, de gehaaste aanwijzing van spijtoptant Wopke Hoekstra, diens pontificale ingrepen in de campagne, de rol van *fundraiser* én belangrijkste sponsor Hans van der Wind en de oppositionele privé-campagne van Pieter Omtzigt.

Partij-tijgerin Liesbeth Spies

Als je dan blijft zitten, moet je niet de indruk wekken dat de commissie-Spies - die schreef het evaluatierapport - opeens het tapijt onder je vandaan trekt. De commissie staat natuurlijk stil bij de reeks van onhandigheden, incidenten en misgrepen in de aanloop naar de verkiezingen, maar dat gebeurt zoals je van een partijtijgerin als Liesbeth Spies mag verwachten met veel ge-enerzijds en ge-anderzijds.

Het CDA staat op omvallen

Zo gaan dingen soms

Elke onderwerp wordt chronologisch uitgewerkt. Hoe Wopke Hoekstra eerst niet wilde, hoe vervolgens tot lijsttrekkersverkiezingen werd besloten, hoe er problemen ontstonden met de techniek en zo verder. Deze verhalende aanpak maakt dommigheden en regelrecht verkeerde beslissingen klein, menselijk en soms zelfs onontkoombaar, want - u begrijpt dat als lezer wel - zo gaan dingen soms.

Formeel is alles okidoki verlopen

Nooit ook krijgt iemand op zijn falie. De brutale ingrepen die Wopke Hoekstra direct na zijn aanwijzing als lijsttrekker in het verkiezingsprogramma doet, worden hem niet aangerekend, want formeel blijkt alles - zij het met enige kunst- en vliegwerk - okidoki te zijn verlopen.

Even makkelijk had de commissie kunnen zeggen dat de nieuwe lijsttrekker zich niet boven de partij had moeten stellen, want het verkiezingsprogramma was door de partijraad na eindeloze interne consultaties vastgesteld. Maar dat doet ze niet, durfde ze niet.

Erg hete kwesties

En zo zijn er veel meer voorbeelden te geven. De vermeende onregelmatigheden rond de lijsttrekkersverkiezing, het vliegenschuldige ict-onderzoek naderhand, de slordige omgang met zittende Kamerleden, alles wordt begrijpelijk en logisch gemaakt, want zoals gezegd: dingen gebeuren nu eenmaal.

Door bovendien erg hete kwesties met een enkele regel af te doen, wordt de lezer kennelijk geacht het onderwerp ook te laten rusten. Onterechte beïnvloeding door sponsors: is niet gebleken. Onregelmatigheden bij de lijsttrekkersverkiezing: er zijn maar een paar foutjes geconstateerd.

Zo is het leven

Tja. Er was vooraf al kritiek op het hoge slager-keurt-eigen-vleesgehalte, maar deze slager keurt niets, die loopt er rustig langs en zegt: van varken tot karbonade, het is misschien niet fraai, maar zo is het leven.

Komt bij dat de commissie niet verder hoefde te kijken dan tot de dag na de verkiezingen, terwijl juist daarna de opgehoopte spanning voluit naar buiten kwam en de partij feitelijk scheurde en marginaliseerde. Een beetje stevige club had gezegd: daar kijken we dus wel naar.

Het CDA staat op omvallen

Kusje erop, klaar

Zo niet Spies. Het CDA heeft van zichzelf verloren, zei ze, alsof de partij alleen door intern geklungel onderuit was gegaan. Dus is haar advies: gelederen sluiten, schouders eronder, de toekomst is ons! En o ja, iedereen moet aan iedereen excuses maken, aldus moeders. Kusje erop, klaar.

Willen ze het nou niet zien?

Leden sterven uit

In de peilingen verkeert het CDA inmiddels in het gezelschap van mini-partijen als de ChristenUnie, Volt, JA21, Forum en BoerBurgerBeweging. Het kijkt clubs als de Dierenpartij, SP en GroenLinks zelfs in de rug.

De leden sterven uit. De gemiddelde CDA-stemmer is een man van boven de 65 met een middelbare opleiding, woonachtig buiten de Randstad. Dan kun je wel roepen dat je je [op de grote\(re\) stad](#) moet richten, op jonge kiezers, vrouwen, hoogopgeleiden en mensen met een bi-culturele achtergrond, maar wat heb je te bieden?

Zelfkritiek is niet meer dan een surplace

De partij voerde - na de ingreep van Wopke Hoekstra - campagne op thema's die niet aansloegen en voormalige CDA-stemmers wegjoegen, laat staan nieuwe doelgroepen aantrekken. Met het verkiezingsprogramma uit het tijdvak-Hugo de Jonge was overigens ook niets bereikt.

Dringt zich hier niet de vergelijking met die andere voormalige volkspartij op, de PvdA? Nou, niet bij de commissie-Spies. En ook niet bij het bestuur dat zo demonstratief aftrad.

Van enige strategisch gevoel is in het rapport geen spoor te vinden. Het zal voor insiders allemaal wel 'snoeihard' (*Algemeen Dagblad*) en 'vernietigend' (*Volkskrant*) zijn, maar al die zelfkritiek en zelfreflectie is niet meer dan een - wat in het baanwielrennen heet - surplace: op je fiets zitten, maar niet rijden, netjes balanceren zodat je niet met je voeten op de grond komt. Het is knap, ik kan het niet, maar een fiets is voor iets anders bedoeld.

Ideeënarmoe

Het CDA zit klem. Begint Pieter Omtzigt een eigen partij, dan scheurt het CDA. Doet hij dat niet, dan komt er een al dan niet stille leegloop op gang.

Herrie komt er hoe dan ook. Interne clubs als de Stichting Sociale Christendemocratie en CDA Midvoor staan al in de startblokken; de jongerenorganisatie CDJA zal wel snel volgen.

Het CDA staat op omvallen

Het kan nog zijn dat de partij na een emotionele ledenvergadering met Bijbelse zelfopoffering de gelederen sluit, maar die vrede heft de ideeënarmoe van de partij niet op, waardoor de neergang onverminderd zal voortgaan.

Fiets valt om

En Wopke Hoekstra toont zich ook niet direct de charismatische leider die met lokkende vergezichten en persoonlijke passie de partij op sleeptouw zal nemen.

Resteert de vraag hoe het kan dat niemand van al die ervaren bestuurders (want dat zijn veel van die CDA'ers) in de aanloop naar de verkiezingen, toen alles misging, aan de rem heeft getrokken en de kar weer op het spoor heeft gezet. Niemand! Het bestuur al helemaal niet, want dat bleef maar wrijven in de vlek. Niemand. Is dat misschien het echte signaal dat men de hoop heeft opgegeven?

De surplace die eindigt met het omvallen van de fietser.